

Dotazník zaměřený na názory široké veřejnosti na inkluzivní vzdělávání žáků s mentální retardací

Dobrý den,

jsem studentkou speciální pedagogiky na univerzitě v Hradci Králové. Tímto bych Vás chtěla požádat a zároveň Vám poděkovat za několik minut Vašeho času, který věnujete vyplnění následujícího dotazníku. Píšu bakalářskou práci na téma Inkluzivní vzdělávání žáků s mentální retardací (tudíž Vás prosím, abyste se nad danými otázkami zamýšleli především z pohledu vzdělávání mentálně postižených žáků).

1. Pohlaví:

- Muž
- Žena

2. Věk:

- 18-25
- 26-35
- 36-45
- 46-60
- 61 a více

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Středoškolské s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

4. Jste:

- Rodič zdravého dítěte
- Rodič dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami
- ani jedna z uvedených možností

5. V případě, že jste u předchozí odpovědi označil(a) druhou možnost, v jaké oblasti potřebuje Vaše dítě speciální přístup, popř. jaké je jeho postižení?

.....

6. Vnímáte mezi integrací a inkluzí nějaký rozdíl?

- Ne
- Ano

7. Jaký význam pro Vás mají pojmy integrace a inkluze?

.....

*„V širším slova smyslu vnímáme **integraci** jako začleňování občanů s postižením či znevýhodněním do společnosti. V rámci vzdělávání může integrace probíhat ve speciálních třídách, které jsou umístěny v prostorách běžné školy, v normální třídě s vyučováním vybraných předmětů individuální formou (výuku těchto předmětů zajišťuje speciální pedagog) atp.*

***Inkluzivní vzdělávání** můžeme chápat jako další hlubší stupeň integrace, kdy je postižené dítě plně začleněno mezi "normální" děti, čímž dochází k úplnému splynutí obou skupin. Cílem je vytvoření takového prostředí, kde mají všechny děti stejné šance a možnosti. Vzdělávání se upravuje podle individuálních specifických potřeb (například pomocí využití asistenta, speciální pomůcek, úpravou vzdělávacího plánu atd.)“.*

8. Pomohlo Vám výše uvedené vysvětlení k lepšímu pochopení problematiky?

- Ano
- Ne

9. Uveďte, jaké jsou podle Vás nejzávažnější bariéry v procesu inkluzivního vzdělávání (u každé možnosti měli respondenti na výběr z odpovědí: velmi závažné, vážné, málo ovlivňující, neovlivňující).

- Nedostatečné finanční a materiální zajištění
- legislativa a administrativa (celková nepřipravenost systému a malé pravomoci ředitelů a učitelů)

- nedostatečná spolupráce v PPP, SPC a dalšími institucemi
- absence spolupráce rodiny se školou (nezájem rodičů o spolupráci se školou a o rozvoj svých dětí)
- personální nedostatky (nedostatek asistentů a speciálních pedagogů)
- profesní a osobnostní nedostatky učitelů (nedostatečná profesní a metodická připravenost, přetížení učitelů, neochota učitelů z důvodů větší práce, strach z neznámého, konzervatismus)
- velký počet žáků ve třídách (nedostatek prostoru a času pro individuální přístup, celkové zpomalení tempa výuky)
- pokles úrovně vzdělávání intaktní populace (výuka se podřizuje dětem s SPU)
- odlišnost úrovně dispozic žáků (potřeba IVP, odlišná hodinová a předmětová struktura)

10. Jaký pozitivní přínos má podle Vás inkluzivní vzdělávání (u možností měli respondenti na výběr z odpovědí souhlasím, nesouhlasím)?

- děti se naučí tolerovat ostatní s jakýmkoliv odlišnostmi
- postižené děti nebudou separované od intaktních dětí (naučí se žít v normální společnosti)
- rozvoj empatie a sociální inteligence
- větší rozmanitost v prezentaci učiva
- větší ohled na individuální potřeby všech dětí

11. Jaký další pozitivní přínos by mohla mít inkluze?

.....

12. Jaké změny by mohli pomoci inkluzi? Seřad'te sestupně podle důležitosti.

- Větší připravenost učitelů (rozšíření osnov na VŠ pro učitele o speciálně-pedagogické vzdělání, bezplatné povinné kurzy)
- Navýšení dotací proinkluzivních škol (pomoc v materiální a personální oblasti)
- Podpora spolupráce rodiny se školou
- Snížení počtu žáků ve třídách
- Automatické přiřazování asistentů pedagoga ke třídám, ve kterých probíhá inkluze

- Rozšíření poradenských služeb (povinnost psychologa a speciálního pedagoga na každé škole)
- Navýšení pravomocí ředitelů a pedagogických pracovníků
- Jiné .....

13. Myslíte si, že přítomnost mentálně postižených dětí na škole má vliv na výběr školy rodičů zdravých dětí?

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Rozhodně ne
- Nevím

14. Porovnejte, kde má dítě vhodnější podmínky pro vzdělávání v rámci uvedených oblastí (u každé možnosti měli respondenti a výběr z odpovědí: normální ZŠ, speciální ZŠ/třídy, stejné podmínky v obou případech).

- Zažití úspěchu
- Možnost pomalejšího tempa
- Větší volnost při sestavování a upravování rozvrhu podle potřeb žáka
- Větší motivace pro vzdělávání
- Lepší začlenění do kolektivu
- Specializovaný přístup

15. Jaký vliv může mít inkluze na pospolitost skupiny?

- Děti budou držet více při sobě bez ohledu na odlišnosti
- Zvýší se riziko šikany

16. Je podle Vás asistent ve třídě rušivým elementem, nebo naopak přínosem?

- Rušivý element
- Přínos

17. Zdá se Vám současný vzdělávací systém dostatečně připravený na inkluzi?

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Rozhodně ne
- Nevím

18. Prosím popište Váš názor na inkluzi vlastními slovy.

.....

Děkuji za vyplnění dotazníku.

Dotazník zaměřený na názory školních pedagogických pracovníků na inkluzivní vzdělávání žáků s mentální retardací

Dobrý den,

jsem studentkou speciální pedagogiky na univerzitě v Hradci Králové. Tímto bych Vás chtěla požádat a zároveň Vám poděkovat za několik minut Vašeho času, který věnujete vyplnění následujícího dotazníku. Píšu bakalářskou práci na téma Inkluzivní vzdělávání žáků s mentální retardací (tudíž Vás prosím, abyste se nad danými otázkami zamýšleli především z pohledu vzdělávání mentálně postižených žáků).

1. Pohlaví:

- Muž
- Žena

2. Věk:

- 18-25
- 26-35
- 36-45
- 46-60
- 61 a více

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Středoškolské s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

4. Absolvoval(a) jste ještě nějaké doplňující vzdělání k práci s postiženými žáky?

.....

5. Jak dlouho pracujete ve školství?

- Do 5 let
- 5-10 let

- 11-15 let
- 16-20 let
- 21-25 let
- 26 let a více

6. V jakém místě se nachází škola, ve které pracujete?

- Vesnice
- město do 5 000 obyvatel
- město do 50 000 obyvatel
- město do 100 000 obyvatel
- město nad 100 000 obyvatel

7. Jaké je Vaše pracovní zařazení?

- Ředitel
- Učitel
- Asistent
- jiné .....

8. Vnímáte mezi integrací a inkluzí nějaký rozdíl?

- Ne
- Ano

9. Jaký význam pro Vás mají pojmy integrace a inkluze?

.....

10. Představuje pro Vás inkluze výzvu nebo spíše problém?

- Výzvu
- Problém

11. Vnímáte Vaši školu proinkluzivně orientovanou?

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne

- Rozhodně ne

12. Jakým způsobem se snažíte být proinkluzivní?

.....

13. Co byste chtěli dále změnit, a co Vám ve změnách brání?

.....

14. Kolik žáků navštěvuje vaši školu?

.....

15. Kolik dětí plní povinnou školní docházku ve Vaší škole v rámci inkluze?

.....

16. Seřad'te sestupně podle četnosti, s jakým druhem postižení se v rámci inkluze dostáváte do kontaktu nejčastěji.

- Specifické poruchy učení
- specifické poruchy chování
- mentální retardace
- poruchy autistického spektra
- sluchové postižení, zrakové postižení
- tělesné postižení
- kombinované postižení
- jedinci se sociálním znevýhodněním

17. Pokud se ve Vaší škole vyskytují inkludované děti, působí ve třídách s těmito dětmi asistenti?

- Ano
- Ne

18. Pokud jste v předchozí otázce uvedl(a) ano, jedná se spíše o asistenty pedagoga nebo osobní asistenty?

- Asistent pedagoga

- Osobní asistent

19. Je podle Vás asistent ve třídě rušivým elementem, nebo naopak přínosem?

- Rušivý element
- Přínos

20. Uved'te, jaké jsou podle Vás nejzávažnější aktuální bariéry v procesu inkluzivního vzdělávání (u každé možnosti měli respondenti a výběr z odpovědí: velmi závažné, vážné, málo ovlivňující, neovlivňující).

- Nedostatečné finanční a materiální zajištění
- legislativa a administrativa (celková nepřipravenost systému a malé pravomoce ředitelů a učitelů)
- nedostatečná spolupráce v PPP, SPC a dalšími institucemi
- absence spolupráce rodiny se školou (nezájem rodičů o spolupráci se školou a o rozvoj svých dětí)
- personální nedostatky (nedostatek asistentů a speciálních pedagogů)
- profesní a osobnostní nedostatky učitelů (nedostatečná profesní a metodická připravenost, přetížení učitelů, neochota učitelů z důvodů větší práce, strach z neznámého, konzervatismus)
- velký počet žáků ve třídách (nedostatek prostoru a času pro individuální přístup, celkové zpomalení tempa výuky)
- pokles úrovně vzdělávání intaktní populace (výuka se podřizuje dětem s SPU)
- odlišnost úrovně dispozic žáků (potřeba IVP, odlišná hodinová a předmětová struktura)

21. Jaké další bariéry mohou bránit inkluzivnímu vzdělávání?

.....

22. Jaký pozitivní přínos má podle Vás inkluzivní vzdělávání?

.....

23. Jaké změny by mohli pomoci inkluzi? Seřad'te sestupně podle důležitosti.

.....

24. Myslíte si, že přítomnost mentálně postižených dětí na škole má vliv na výběr školy rodičů zdravých dětí?

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Rozhodně ne
- Nevím

25. Porovnejte, kde má dítě vhodnější podmínky pro vzdělávání v rámci uvedených oblastí (u každé možnosti měli respondenti a výběr z odpovědí: normální ZŠ, speciální ZŠ/třídy, stejné podmínky v obou případech).

- Zažití úspěchu
- Možnost pomalejšího tempa
- Větší volnost při sestavování a upravování rozvrhu podle potřeb žáka
- Větší motivace pro vzdělávání
- Lepší začlenění do kolektivu
- Specializovaný přístup

26. Jaký vliv může mít inkluze na pospolitost skupiny?

- Děti budou držet více při sobě bez ohledu na odlišnosti
- Zvýší se riziko šikany

27. Zdá se Vám současný vzdělávací systém dostatečně připravený na inkluzi?

- Rozhodně ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Rozhodně ne
- Nevím

28. Prosím popište Váš názor na inkluzi vlastními slovy.

.....

Děkuji za vyplnění dotazníku.